

МИКОЛА СИНГАЇВСЬКИЙ – РОДОМ ІЗ ПІСНІ

Миколу Федоровича Сингаївського за його ніжні ліричні поезії прийнято називати поліським соловейком. Разом з братом Петром (також поет, що пише вірші українською й російською мовами) вони завітали в літературу з одного батьківського села.

Дитинство і юність обох пройшли в краю жита і картоплі, блакитного льону і червоних гранітів. Село Шатрище (за півтора кілометра – Сингаї) на Коростенщині заховалось серед зеленошумних сосняків поблизу тихоплинної річки Уж. Понад селом звивистою струною витягнулась шосейна магістраль Київ-Варшава. А весною село потопає в білосніжному цвітінні яблунь і вишень. Трохи смутком віддає, що за декілька десятків кілометрів на північний схід село відчуло радіаційного дощу з Чорнобильської АЕС... З самої ранньої весни до пори дозрівання осінніх яблук по луках бродять лелеки поблизу села. Це вселяє віру, що життя торжествує: трудівники засівають ниву, пастухи пасуть корів, школярі поспішають ранком до навчання...

Ось як прочулено писав Микола Сингаївський про свій отчий край:

*Я родився на Поліссі,
де в сусідах добрі села –
Сингаї, Пашини, Грозимо, Бехи,
Воронево, Межирічка,
Хотинівка, Лісовицина,
Ходаки і Зубівіцина.*

*В небагатому, зеленошумному Поліссі
всі шукали долі-пісні –
весняної, вересневої,
не сумної а веселої.*

*В кожного своя історія,
горем биті, та невтореті.
велелюдні, розпросторені,*

*тричі сходжені дороги,
свої радощі, печалі і тривоги.*

(«Автобіографія»)

Народився Микола Сингаївський 12 листопада 1936 року. Його покоління, що вважається дітьми війни, зазнало страхіть і лиха у повоєнний час. «Кожна згадка про ті роки і дні повертає мене у визволене від фашистів село – спалене, зруйноване, – зізнається поет. – Здрігається душа, коли бачу жахливу і виразну картину: ми, в семилітки, допомагаєм дідові Ригору звозити до братської могили наших загиблих воїнів... А кому з нас, дітей війни, і досі не ріже очі їдкий дим копилки із снарядної гільзи? А хто не згадає наше перше взуття – знамениті чуні, що клеїлися з усього і всюди та підперезувалися дротом?.. Пам'ять і пережите не лише назавжди в мені, але і в моєму слові».

Про що б Микола Сингаївський не писав, він наповнює свої рядки прекрасним відчуттям любові до людини, до своїх земляків. У триптиху «Визволителі» – це шана солдатам, що «землю захищають». «Балада про Ніну Сосніну» – реквієм славній землячці, що віддала своє життя за визволення людей від фашистського рабства.

Його вірші заселені агрономами, каменотесами, доярками, шоферами, трактористами, школярами. Кожне слово поета морально глибоко завантажене, бо в нім і барва, і думка, і почуття. Ось хоча б, наприклад:

*Дядько зробоми косу клепле,
рівно дзенькає молотком.
А в дворі запахтилося теплим
свіжим врацішнім молоком.*

(«Я бродив у вишневій світанці»)

По закінченню десятирічки навчався в Київському університеті, а в 1961 році закінчував філологічний факультет Львівського університету. Ще будучи студентом, працював у редакціях газет, на будовах Києва та Кривого Рога, а потім – у редакціях відомих журналів «Ранок» та «Піонерія» (в останньому головним редактором).

Перші вірші почав друкувати ще в шкільні роки у районній та обласній пресі. Його першим провідником в літературу був відомий український поет М. Т. Рильський, а згодом М. П. Стельмах схвальним словом відгукнувся на його першу збірку для дітей «Жива криничка».

Перу М. Сингаївського належить понад сорок поетичних збірок, більша половина з яких написана для дітей. Творчий доробок поета був належно оцінений: за збірки «З березнем по землі» та «Архіпелаг» був удостоєний обласної літературної премії ім. О. Бойченка; за збірки «Вогневиця» і «Поступ» – звання лауреата республіканської премії ім. М. Островського. У 1990 р. він став лауреатом літературної премії ім. Лесі Українки за поетичні твори для дітей.

М. Сингаївському цілком імпонують слова відомого датського письменника-казкаря Ганса Крістіана Андерсена: «Мое життя – це чудова казка, багата подіями, благословенна. Якби в дитинстві, коли і бідним хлопчиком пустився у білий світ, мене зустріла всемогутня фея і сказала мені: «Вибери собі дорогу й мету, і я, відповідно до своїх обдарувань і розумових можливостей, оберігатиму й спрямовуватиму тебе», і тоді б моя доля не склалася б щасливіше, мудріше й краще». Такою чарівною феєю для Миколи Сингаївського стала поезія з її розмаїтими стежками. В ній знаходимо образи трудівників села, поліських криниць і гаїв. Поезія проникнута любов'ю до рідної землі.

Побратим по перу Валентин Бичко про лірику свого товариша зазначав: «Український поет Микола Сингаївський належить до тих, хто уміє відчутти в кожній речі, в кожній квітці, дереві, будинку, навіть у камені живе життя, уміє чути розмову, здавалося б, безсловесних створінь, вслухатися в музику трав, в пісню лісу, уміє бачити, як бігає сміх, як ходить по хатах ранок, як сонце підморгує маленькому хлопчику... Він закоханий у життя, любить життя, а тому воно й одкривається поетові у всьому, не приховує від нього своїх таємниць».

В Миколи Сингаївського опоетизована природа, праця людей, рідний край, вся Україна. Інколи в ліричній мініатюрі, що є присвятою окремій дорогій людині, звучать загальнолюдські філософські мотиви про суть життя, про красу діянь, про вічну любов.

*Любити жінку – відкривати світ,
де святом зацвітає все буденне.
Любити жінку – цілувати слід,
де йшла вона і думала про мене.*

(«Любити жінку»)

Поета непокоїть біль, що молодь цурається села, забуває про батьківські традиції. Ось як він зі смутком проголошує у вірші:

Я не раз і не двічі

*з болем слухав жіночу досаду:
що землі відцуралися діти
і тому забувають батьків.
Наче їм і не треба –
ні криниці, ні тиші, ні саду.
Наче їм не болить те,
що в серце вжилося з віків.
О, повернуться ще до квітучих
садів, до **криниці**
і згадають, як пісню,
шумнолисті темпові гаї.
Я вклоняюся вам,
всюдисуці, як хліб, трудівниці,
мудрі квіти землі –
роботящі селянки мої.*

Більша половина творчого доробку поета адресована дітям. Свідченням можуть бути самі назви збірок: «Перепілка щастя носить», «Ромашкове сонце», «Журавлине літо», «Босоногий дощ», «Ведмежий гостинець», «Березничка», «Кличе матуся», «Сонце для всіх», «Стежка до криниці», «Тепла земля», «Крапля зорі»... Якби можна було охарактеризувати всю поезію Миколи Сингаївського кількома словами, то це – дивосвіт дитинства.

У його віршах кожен рядок, кожне слово світяться красою життя, радістю

існування на землі, щастям відчувати себе людиною-трудівником:

*Ах осінь, яблуко в провінції
і картопляний щедрий дух.
Ти розлучаєшся із птицями
і навіваєш сотні дум.*

(«До пісні»)

Герої творів поета ніби живуть у казці, де показаний світ у збільшеному вигляді. Сам автор закликає людей не вбивати казку у дітей, бо їхні душі збідніють.

*Не вбивайте казки про птаху,
що дитинству дідусь приніс.
Діти будуть боятися страху –
і не підуть гуляти в ліс.
Будуть сумно іти землею
в сонцекарій дитячий світ.
Я і сам народжений нею,
диво-казкою, з давніх літ.*

(«Не вбивайте казки...»)

Цікава і розмаїта поезія Миколи Сингаївського для наймолодших читачів. Це ніби поетичні подорожі у чарівний світ босоногого дитинства. Автор не тільки виступає як художник слова, але і як мудрий вихователь. Він уміє похвалити руки юної господарки за гарно зроблену роботу, Наталочку-школярочку за одержані п'ятірки. І тут же – вірші з алегоричними образами звірят («Хвалькуватий гусак», «Чорний рак», «Зайчик у трамваї»), в яких засуджуються моральні вади дітей – хвалькуватість, нечемність, обман, лінощі.

В поетичній спадщині поета зустрічаємо повчальні гумористичні мініатюри.

*Це, здається, почерк брата, –
вчитель учневі сказав.
Може бути, – я сьогодні
його ручкою писав.*

(«Братова розв'язка»)

*Ви чули про Михайлика,
Михайлика-дрімайлика?
У літні дні, гарячі дні
він спить у холодку.
Зозулище на ясені,
на ясені, на красені
кує собі: Ку-ку!*

(«Співанка про Михайлика»)

Лірика Миколи Сингаївського багата своїм жанровим розмаїттям. Тут знаходимо і вірші-елегії («Голуба елегія», «Яблунова елегія», «Елегія надії»), станси («Станси»), притчі («Дитяча притча», «Притча про забуту долю»), балади («Снігова балада», «Балада про забуту долю»), вірш-казку («Новорічна казка-вигадка»), поему-феєрію («Сузір'я Ліди»), римовану прозу («Стежками народження») тощо.

А ось приклади віршів-медитацій.

*Коли страждав я від любові
і проклинав свої літа,
то чув, як у твоєму слові
народжується доброта.*

(«Довір'я»)

*В'яжеться дим над полями,
тихим вогнем палахкоче жариння.
Пахне печеними картоплями,
хлібом,
землею,
корінням.*

(«В'яжеться дим над полями»)

Його поезія багата на стилістичні фігури. Наведемо приклад обрамлення:

На Тетерів, на Коростень

*цокочуть поїзди.
І ніч стоїть прозориста,
мов склянка води.
А ніч така прозориста,
мов скляночка води...
На Тетерів, на Коростень
цокочуть поїзди.*

(«На Тетерів, на Коростень...»)

За допомогою градації поет передає своє синівське бажання розквіту щастя Україні. Тут відчувається наближення до народної мови, близька фольклорним витокам образність.

*Не цураюсь чорної роботи –
здавна звиклії руки і чоло,
щоб найменше труду і скорботи
на землі омріяній було,
Щоб зітхали ночі від кохання,
щоб цвіли обійми ніжних рук,
щоб не знали матері страждання,
щоб не чули горя і розлук.
Щоб весно блакитно-малинова
розливача води навкруги,
Щоб, неначе від меча, від слова
лізли в нори блазні й вороги.*

(«Рідне. Найрідніше. Найдорожче»)

Часто поетичні повтори надають строфам вірша філософського звучання, осмислення величі людського буття, просякнуті любов'ю до рідної землі.

*В душу війнуло мені Полісся.
Хата побілена. Сад і криниця.
Проситья в серце матусина **пісня,**
пахне живиця,*

пахне живиця.

(«Там за борами...»)

Вражає художньою барвистістю поезія-мініатюра «Ходить осінь». Кожен рядок – це згусток яскравих метафоричних образів. Як багато промовляє до людського серця трохи сумний пейзаж:

Ходить осінь гарячовуста,

пахне зіллям і тишею лан.

На городах сивіє капуста,

у волосся заплівся туман.

При дорозі горить горобина,

вабить око намистом своїм.

Кожне яблуко, квітка, зернина

ще пашіють диханням земним.

Поезія Миколи Сингаївського – це суцільна пісня. Багато віршів поета покладено на музику. Високо оцінив його пісенну лірику відомий письменник Михайло Стельмах: «Обдарованому поетові Миколі Сингаївському належить гарний вислів: «Я родом з пісні». Так, творчий родовід поета починається з пісні, з чару народного співу і мелосу; і тому не дивно, що його поезії аж бринять пісенністю». Ще з дитинства майбутній поет записував пісні своєї матері. А одну зі своїх збірок так і назвав: «Я родом з пісні».

Деякі поезії Миколи Сингаївського, покладені на музику, виконуються як народні пісні: «В краю дитинства», «Синові в дорогу», «Тополина земля», «Полісяночка», «Безсмертник», «Ромашки», «Колискова матері», «Зоряна», «Перша пісня життя», а «Чорнобривці», «Жменька рідної землі» стали одними з улюблених народом пісень.

Та й ті вірші, яких не торкалися композитори, також співучі й музичні. «Вони як пісня, прості, змістовні, – як зазначав Валентин Бичко. – Кожне слово навантажене – в нім і барва, і думка, і почуття».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бичко Валентин. Тут живе пісня (Передмова) // Сингаївський Микола. Калиновий вітер. – К.: Веселка, 1986.
2. Нечаєва Тетяна. Жива криничка. Поезії (До 50-річчя від дня народження М. Ф. Сингаївського) // 1986. Література. Діти. Час. – К.: Веселка, 1986. – С. 147-150.
3. Письменники Радянської України (1917 - 1987). Бібліографічний довідник. – К.: Радянський письменник, 1988. – С. 340.
4. Антологія української літератури в трьох томах. Т-2. – К.: Веселка, 1984. – С. 306-309.
5. Сингаївський Микола. Калиновий вітер (Вірші, балади, поеми). – К.: Веселка, 1986.
6. Сингаївський Минала. Зановітний хліб (Вірші). – К.: Радянський письменник, 1982.